

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU

KANUN NUMARASI

: 5510

KABUL TARİHİ

: 31/5/2006

YAYIMLANDIĞI RESMÎ GAZETE

: TARİH: 16/6/2006 SAYI: 26200

YAYIMLANDIĞI DÜSTUR

: TERTİP: 5 CİLT: 45

AKADEMİK

MADDE 48

DR. ÖĞR. ÜYESİ GÖKHAN TÜRE

KAMU GÖREVLİLERİNİN EMEKLIYE SEVK ONAYLARI

MADDE 48- (Değişik birinci fıkrası: 17/4/2008-5754/28 md.) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanların yaşlılık, malûllük veya vazife malûllüğü işlemleri;

- a) Re'sen emekliye sevk hallerinde, sigortalının çalıştığı göreve atamasındaki usûle göre atamaya yetkili makamın,
  - b) İstek üzerine veya yaş haddi, malûllük veya vazife malûllüğü hallerinde kamu idaresinin en yüksek amirinin,
  - c) Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri için Meclis Başkanlığının, belediye başkanları için belediye encümeninin, illerin daimi komisyon üyeleri için il valiliğinin, çalıştıkları kamu idareleri ile ilişkileri kesilmiş olup da bir kanunla sigortalılık hakkı devam edenler için daha önce görev yaptıkları son kamu idaresinin en yüksek amirinin,
  - d) Kurumların yönetim kurulu üyelerinin istek, malûliyet ve yaş haddi hallerinde, atanmalarında atamayı yapan kurumun en yüksek amirinin,
  - e) Sayıştay Başkanının aynı halleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı,
- onayı ile tekemmül eder.

Özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez. Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek kararname ile atananların görevleriyle ilişkilerinin kesilmesi ilgili bakanın onayı ile tekemmül eder.

Özelleştirilmeleri sonucu sermayesindeki kamu payı % 50'nin altına düşen kuruluşlar ile satış veya devri yapılmış olan kuruluşlarda çalışmakta iken emekliye ayrılanlar için emekliye sevk onayı aranmaz. Birinci fıkranın (b) bendine göre emekliye ayrılmak isteyenler için her durumda, istek tarihinden itibaren bir aylık süre sonunda ilişkileri kesilmiş sayılır.

KAYNAKÇA

Akyılmaz, Bahtiyar/**Sezginer**, Murat/**Kaya**, Cemil; Türk İdare Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2017.

Alper, Yusuf; Sosyal Sigortalar Hukuku, 12. Baskı, Bursa 2022.

Arıcı, Kadir; Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2022.

Aslanköylü, Resul; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi, Birinci Cilt, Ankara 2015.

Atasayan, Gözde; Kamu Hizmetlerinin Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi, İstanbul 2012.

Güzel, Ali/**Okur**, Ali Rıza/**Caniklioğlu**, Nurşen; Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Bası, İstanbul 2021.

Özer, Hatice Duygu; Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Yaşlılık Aylığına Hak Kazanma Koşulları, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012.

Sözer, Ali Nazım; Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2023.

Şakar, Müjdat; İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 14. Baskı, İstanbul 2021.

Tuncay, A. Can/**Ekmekçi**, Ömer/**Gülver**, Ender; Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 22. Bası, İstanbul 2023.

Türe, Gökhan; "İşçinin İtiraz Hakkının Kapsamı Üzerine", Çalışma ve Toplum, 2021/3.

ANLATIM PLANI

GİRİŞ

I. BİR İDARİ İŞLEM OLARAK EMEKLİYE SEVK ONAYI

II. EMEKLİYE SEVK ONAYINI VERECEK MERCİ

III. EMEKLİYE SEVK ONAYI VERİLME SÜRESİ

GİRİŞ

5510 sayılı Kanun'un 48. maddesi, Beşinci Bölüm'de düzenlenen diğer maddeler gibi yalnızca 4/1(c) kapsamında sigortalı olan kamu görevlilerine özgüdür. Maddede, kamu görevlilerinin yaşlılık aylığına hak kazanması için zorunlu bir koşul olan “emekliye sevk onayı”nın hangi merci tarafından ve hangi süre içerisinde verileceği düzenlenmektedir.

Uzun vadeli sigorta kollarına tabi olan sigortalının, malullük ya da yaşlılık aylığına hak kazanabilmesi için diğer şartların yanı sıra işten ayrılması da gerekir¹. Bununla beraber kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi uyarınca kamu görevlisinin, tek taraflı iradesi ile işten ayrılma koşulunu sağlaması mümkün değildir²; öncelikle idarenin, kamu görevliliğini sona erdirmeye iradesine onay vermesi aranır. Bir diğer ifadeyle kamu görevlileri açısından önce işin son bulması sonrasında ise emeklilik aşaması gelmez; yetkili makamdan emekliye sevk onayı alındıktan sonra kamu görevlisi işten ayrılır³ yahut kanunun ifadesiyle kurumuyla ilişkisi kesilir. Bu nedenle kamu görevlisinin, yaşlılık, malullük yahut vazife malullüğü aylığına hak kazanabilmesi için emekliye sevk onayı, olmazsa olmaz bir koşul teşkil eder⁴.

5510 sayılı Kanun m. 48'de bu gereklilik; “4/1(c) kapsamında olan sigortalıların yaşlılık, malullük veya vazife malullüğü işlemleri emekliye sevk onayı ile tekemmül eder.” şeklinde hüküm altına alınmıştır. Diğer yandan bu gereklilik, yaşlılık aylığı yönünden 5510 sayılı Kanun m. 28/9'da “Yukarıdaki fıkralarda belirtilen yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için [...] 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalıların ise istekleri üzerine yetkili makamdaki emekliye sevk onayı alındıktan sonra ilişkilerinin kesilmesi şarttır.” şeklinde ifade edildikten sonra, yaşlılık aylığı başvurusu ve istenecek belgelerin düzenlendiği SSİY m. 56/2'de “Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar için çalıştıkları kurumlarına müracaatları ile kurumlarınca alınacak emekliye sevk onayının bulunduğu emeklilik belgesinin Kuruma gönderilmesi şarttır.” şeklinde tekrarlanmaktadır. Yine malullük aylığı başvurusu ve istenecek belgelerin düzenlendiği SSİY m. 53/1(c); “(c) bendi kapsamında sigortalı olup, çalışmaya devam edenlerin, çalıştıkları kurumlarına

¹ **Arıcı**, Kadir; Türk Sosyal Güvenlik Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2022, s. 391; **Sözer**, Ali Nazım; Türk Sosyal Sigortalar Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2023, s. 418; **Tuncay**, A. Can/**Ekmekeçi**, Ömer/**Gülver**, Ender; Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 22. Bası, İstanbul 2023, s. 496-497; **Güzel**, Ali/**Okur**, Ali Rıza/**Caniklioğlu**, Nurşen; Sosyal Güvenlik Hukuku, 19. Bası, İstanbul 2021, s. 555; **Şakar**, Müjdat; İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku, 14. Baskı, İstanbul 2021, s. 294; **Alper**, Yusuf; Sosyal Sigortalar Hukuku, 12. Baskı, Bursa 2022, s. 323; **Özer**, Hatice Duygu; Türk Sosyal Güvenlik Hukukunda Yaşlılık Aylığına Hak Kazanma Koşulları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2012, s. 192.

² **Alper**, s. 388; **Arıcı**, s. 554.

³ **Sözer**, s. 420.

⁴ **Aslanköylü**, Resul; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Şerhi, Birinci Cilt, Ankara 2015, s. 1554.

müracaatları ile kurumlarının alınacak emekliye sevk onayının ilgili üniteye gönderilmesi [...] şarttır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Kamu görevlileri açısından emeklilik; istek üzerine, yaş haddi nedeniyle ve resen olmak üzere üç şekilde gerçekleşebilir. 5510 sayılı Kanun m. 48 uyarınca emekliliğin türünün bir önemi olmaksızın, emekliye sevk onayının alınması zorunludur.

Emekliye sevk onayı, emeklilik statüsü açısından öylesine önemli bir hukuki kurumdur ki, istek üzerine emeklilik halinde dâhi, emekliye sevk onayından sonra, kamu görevlisinin emeklilik talebinden vazgeçmesi mümkün olmaz. Danıştay’ın istikrar kazanmış içtihadında da bu husus; “...emekliye sevk işlemi; yaş haddi, sicil, disiplin ve resen emeklilik gibi ayrıışık hükümler hariç olmak üzere, esas itibarıyla kamu görevlisinin iradesine bağlanmış olup; bu nitelikleri itibarıyla istek üzerine tesis edilen emekliye sevk işleminin, yasal koşullar oluşmadığı sürece idare tarafından geri alınması mümkün olmadığı gibi, emekliye sevk onayı tesis edildikten sonra ilgililerin isteği üzerine de geri alınması mümkün bulunmamaktadır. Bu kuralın tek istisnası ise, ilgililerin emeklilik talebinde bulunurken iradelerinin fesada uğratılmış olmasıdır.”⁵ şeklinde ifade edilmektedir. Ancak elbette emekliye sevk onayı verilmeden önce kamu görevlisinin emeklilik talebinden vazgeçmesi mümkündür. Bu yönde bir Danıştay kararına göre de; “Öte yandan, idareler kaydına geçen 08-09/05/2019 tarihli dilekçelerin emekliye sevk onayından sonra verildiği için emeklilik statüsünü etkilemeyeceği ancak, davacı tarafından; dava dilekçesinin ekinde yer alan ve davalı idareye sunduğunu iddia ettiği 08/04/2019 tarihli emekliye ayrılma talebinden vazgeçme talepli dilekçenin, emekliye sevk onayından önce verilen bir dilekçe olması halinde emekliye ayrılma talebinden vazgeçme imkanını sağlayacağı anlaşıldığından, anılan dilekçenin Mahkeme tarafından dikkate alınarak karar verilmesi gerekmektedir.”⁶

Emekliye sevk onayı, bir idari işlem olup; idari işlemin yetki unsuru bakımından hangi merciin bu işlemi tesis edeceğinin belirlenmesi önem taşımaktadır. Ayrıca istek üzerine emeklilikte, bir yandan kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi, diğer yandan sigortalının temel hak ve özgürlükleri gözetilerek emekliye sevk onayı işleminin tesisi için uygun bir sürenin öngörülmesi gerekmektedir. 5510 sayılı Kanun m. 48 incelendiğinde, esasında, bu iki hususun düzenleme konusu yapıldığı görülmektedir.

I. BİR İDARİ İŞLEM OLARAK EMEKLİYE SEVK ONAYI

Emeklilik suretiyle çalışma hayatında çekilme, diğer sigortalılar gibi kamu görevlileri açısından da temel hak ve özgürlüklerinin bir yansımasıdır. Gerçekten de bir sigortalının, çalışma hayatından çekilme iradesinin geri pla-

⁵ **D12D**, 7.11.2022, E. 2022/2580, K. 2022/5131. Benzer yönde, **D12D**, 27.4.2022, E. 2021/4693, K. 2022/2501 (Lexpera).

⁶ **D12D**, 13.4.2022, E. 2021/75, K. 2022/1915. Benzer yönde, **D12D**, 10.11.2020, E. 2020/1779, K. 2020/3611 (Lexpera).

nında, Anayasada düzenlenen kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı (m. 17), zorla çalıştırma yasağı (m. 18) ve çalışma özgürlüğü (m. 48) yer alır⁷. Bu nedenle sigortalının emeklilik suretiyle çalışma hayatında çekilme iradesinin korunması gerekir. Bu yönüyle emeklilik bir yükümlülük değil, hak teşkil eder⁸. Dolayısıyla kamu görevlisinin, şartlarını sağladığı müddetçe emeklilik suretiyle çalışma hayatından çekilme hakkının, özüne dokunulacak şekilde sınırlanması mümkün değildir.

Emekliye sevk onayı, niteliği itibariyle bir idari işlem olup, bu işlemin, sigortalının temel hak ve özgürlükleri çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. İdari işlemler açısından, idarenin ya bağlı yetkisinden ya da takdir yetkisinden söz edilir. Bağlı yetkinin söz konusu olduğu durumlarda, idarenin bir tercih imkânı bulunmaz; zira hukuk düzeni idareye belli şart ve durumların gerçekleşmesi halinde belli bir çözüm şeklini uygulama ödevi yükler⁹. Takdir yetkisinin söz konusu olduğu durumlarda ise idare, işlemin sebep, konu, zaman ve yerini belirleme, çeşitli çözümlerde birini seçme, işlemi yapma ya da yapmama konusunda hareket serbestisine sahiptir¹⁰.

Bağlı yetki ile takdir yetkisi ayrımı açısından yaklaşıldığında, emekliye sevk onayı işlemi bakımından, idarenin bağlı yetkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılır. Diğer bir ifadeyle idarenin, emeklilik için gerekli şart ve durumların gerçekleşmesi hâlinde emekliye sevk onayı vermekten kaçınması söz konusu olamaz. Bu husus, sigortalının temel hak ve özgürlüklerinin bir gereği olduğu gibi 5510 sayılı Kanun m. 48'in lafzından da çıkarılabilmektedir. Nitekim maddenin ikinci fıkrası, “*Özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez.*” hükmünü amirdir. Dolayısıyla idarenin, gerekli şartlar oluşmuş olmasına rağmen, emekliye sevk onayı işlemini tesis etmemesi halinde hizmet kusuru bahse konu olur ve sigortalının bu nedenle uğradığı zararların giderilmesi gerekir.

Yargı kararları incelendiğinde, emekliye sevk onayı bakımından idarenin bağlı yetkisinin bulunduğu yönünde hüküm kurulduğu görülmektedir. Bu anlamda bir kararda, bir daha kamu görevinde görevlendirilmemek üzere kamu görevinden çıkarıldığından bahisle emekliye sevk onayının gönderilmeyeceğine yönelik tesis edilen idari işlemin iptaline hükmedilmiştir¹¹. Yar-

⁷ **Türe**, Gökhan; “İşçinin İtiraz Hakkının Kapsamı Üzerine”, Çalışma ve Toplum, 2021/3, s. 1940.

⁸ **Tuncay/Ekmekçi/Gülver**, s. 497.

⁹ **TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)**, 15.12.2017, B. 2017/11195, p. 15.2, <https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Download?url=20170905\51305\Yayin\Karar-2017-11195.pdf&tarih=2017-12-15T00:00:00.0000000>.

¹⁰ **TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)**, 15.12.2017, B. 2017/11195, p. 15.3, <https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Download?url=20170905\51305\Yayin\Karar-2017-11195.pdf&tarih=2017-12-15T00:00:00.0000000>.

¹¹ “...01/09/2016 tarihinde KHK ile kamu görevinden çıkarılarak görevden ayrıldığı anlaşılan davacının, bu tarihe kadar çalıştığı kabulü gerektiği, memuriyetle ilişkisi kesilen davacının

gıya yansıyan başka bir olayda ise, hakkında kamu görevinden çıkarma cezası verileceğini düşünen sigortalı, emeklilik talebinde bulunmuş ve yetkili merci tarafından emekliye sevk onayı verilmiştir. Daha sonra hakkında verilen ceza iptal edilen davacı, yaş haddi dolmadan emekli olmasından ötürü uğradığı zararların giderilmesi için tam yargı davası açmıştır. Danıştay ise, sigortalının emeklilik talebi üzerine yetkili merciin emekliye sevk onayına istinaden işlem tesis etmekten başka seçeneği olmadığı hususunu da gözeterek davalı idarenin hizmet kusurundan söz edilemeyeceğine karar vermiştir¹².

II. EMEKLİYE SEVK ONAYINI VERECEK MERCİ

Bir idari işlem olması nedeniyle emekliye sevk onayı bakımından en önemli unsurların başında yetki unsuru gelmektedir. Danıştay kararlarında yetki unsurunun önemi şu şekilde ifade edilmektedir; “...yetki kurallarının, dar ve özel anlamda kamu düzenine ilişkin hükümlerden olduğu, idari işlemlerin en önemli unsurları arasında yer aldığı, yetki unsurundaki sakatlıkların sonradan verilecek onay ya da izinle giderilemeyeceği, bu nedenle idarenin yetki kurallarına sıkı bir şekilde uymak zorunda bulunduğu ve yetki kurallarının dar yorum ve uygulama yöntemlerine bağlı tutulması gerektiği idare hukukunun bilinen ilkelerindedir.”¹³

5510 sayılı Kanun m. 48’de, emekliye sevk onayını verecek merci, öncelikle emekliliğin türü gözetilerek belirlenmiş, sonrasında sigortalının üstlendiği görev kapsamında özel düzenlemeler öngörülmüştür. Maddede oldukça detaylı bir düzenleme yapılmış olup, emekliye sevk onayının maddede öngörülen merciden farklı bir merci yahut makam tarafından verilmesi, idari işlemin sakat olmasına yol açar.

Maddede ilk olarak, resen emeklilikte onay makamı düzenlenmiştir. İlgili düzenlemede, yetkide ve usulde paralellik ilkesi gözetilerek, re’sen emeklilik hallerinde, sevk onayının, sigortalının çalıştığı göreve atanmasındaki usule göre atamaya yetkili makam tarafından verileceği öngörülmüştür. Bunun dışında kalan hâllerde, daha açık bir ifadeyle kamu görevlisinin; istek üzerine veya yaş haddi, malullük veya vazife malullüğü hallerinde, emekliye sevk onayı, kamu idaresinin en yüksek amiri tarafından verilecektir. Bu kurallar, maddede özel düzenleme konusu yapılan kamu görevlileri ile özel kanun hü-

bu tarihe kadar emekliğe hak kazandığı ve başvurusu üzerine emekli aylığı bağlandığı, 673 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 6. maddesi ile yapılan düzenleme ile davalı idarenin, talep tarihinden itibaren bir aylık süre içinde emekliye sevk onayı vermesine ilişkin yükümlülüğüne OHAL süresi içinde uyma zorunluluğu kaldırılmış ise de, mevzuatta böyle bir hükme yer verilmediği halde kamu görevlisi olmayan davacının bir daha kamu görevinde görevlendirilmemek üzere kamu görevinden çıkarıldığından bahisle emekliye sevk onayının gönderilmeyeceğine yönelik tesis edilen dava konusu işlemden hukuka uygunluk görülmediği gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.” D12D, 31.3.2022, E. 2020/57, K. 2022/1604 (Lexpera).

¹² D11D, 22.4.2014, E. 2013/4641, K. 2014/2292 (Lexpera).

¹³ Akyılmaz, Bahtiyar/Sezginer, Murat/Kaya, Cemil; Türk İdare Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2017, s. 420, dn. 169’da zikredilen kararlar.

kümleri saklı kalmak üzere tüm kamu görevlileri açısından uygulanma kabiliyetini haizdir.

Genel kurallar dışında TBMM üyeleri ile Sayıştay Başkanı açısından emekliye sevk onayı verecek makam TBMM Başkanlığı, belediye başkanları için belediye encümeni, illerin daimi komisyon üyeleri içinse il valiliği olarak belirlenmiştir.

Çalıştıkları kamu idareleri ile ilişkileri kesilmiş olup da bir kanunla sigortalılık hakkı devam edenler için onay makamı daha önce görev yaptıkları son kamu idaresinin en yüksek amiri olarak gösterilmiştir.

Kurumların yönetim kurulu üyelerinin istek, malûliyet ve yaş haddi hallerinde, emekliye sevk onayı makamı ise, atanmalarında atamayı yapan kurumun en yüksek amiridir.

Bunların haricinde bazı sigortalılar açısından emekliye sevk onayının aranmayacağı öngörülmüştür. Maddenin son fıkrasına göre özelleştirilmeleri sonucu sermayesindeki kamu payı % 50'nin altına düşen kuruluşlar ile satış veya devri yapılmış olan kuruluşlarda çalışmakta iken emekliye ayrılanlar için emekliye sevk onayı aranmaz.

III. EMEKLİYE SEVK ONAYI VERİLME SÜRESİ

Emekliye sevk onayı, sigortalıların temel hak ve özgürlüklerine müdahale oluşturma tehlikesi taşıyan bir idari işlem olmakla beraber kamu görevlisinin istek üzerine emeklilik hakkı bakımından gözetilmesi gereken önemli bir ilke daha mevcuttur; kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi.

Kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi uyarınca, kamunun genel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan kamu hizmetleri, bu niteliğinden ötürü sürekli ve düzenli bir şekilde yürütülmelidir¹⁴ ve Anayasa m. 128 uyarınca, kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür. Dolayısıyla bir yandan kamu görevlisinin istek üzerine emeklilik hakkı korunurken, diğer yandan bu hakkın kullanılmasının kamu hizmetinin sürekliliği ilkesini zedelemeyeceği bir çözümün üretilmesi gerekmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası incelendiğinde, sigortalının temel hak ve özgürlükleri ile kamu hizmetinin sürekliliği ilkesi arasındaki çatışmanın dengelendiği görülmektedir. İlgili hüküm uyarınca; “*Özel kanun hükümleri hariç olmak üzere yetkili makamın emekliye sevk onayı, talep tarihinden itibaren bir ayı geçemez.*” Buna göre yetkili merci, emekliye sevk onayına ilişkin bağlı yetkisini bir ay içerisinde kullanmakla yükümlüdür. Aksi takdirde ilgililerin hukuki veya cezai sorumlulukları gündeme gelebilir¹⁵.

¹⁴ Detaylı bilgi için bkz. **Atasayan**, Gözde; Kamu Hizmetlerinin Süreklilik ve Düzenlilik İlkesi, İstanbul 2012, s. 68 vd.

¹⁵ **Aslanköylü**, s. 1555.

İlgili düzenlemenin, kamu hizmetinin sürekliliği ilkesine yönelik benzer nitelikteki düzenlemelerle uyum içerisinde olduğu söylenmelidir. Nitekim çekilme (istifa) kurumunun düzenlendiği Devlet Memurları Kanunu m. 94/2'de de, çekilmek isteyen memurun yerine atanan kimsenin gelmesine kadar görevine devam edeceği ancak yerine atanan kimse bir aya kadar gelmediği takdirde, üstüne haber vererek görevini bırakabileceği öngörülmüştür.

5510 sayılı Kanun m. 48/2'de, özel kanun hükümleri, bir aylık süreden istisna tutulmuştur. Önemle belirtmek gerekir ki, fıkrada geçen "özel kanun hükümleri" ifadesi dar yorumlanmalı ve hükmün lafzına sıkı sıkıya bağlı kalınarak, kanun ve normlar hiyerarşisinde kanunla aynı seviyedeki hukuk normları ile sınırlı bir şekilde kabul edilmelidir. Bir diğer ifadeyle yönetmelik yahut genelge gibi hukuk normları ile emekliye sevk onayına ilişkin bir aylık sürenin uzatılması mümkün değildir. Bu husus bir yandan Anayasa m. 13'te öngörülen temel hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceği kuralının diğer yandansa sigortalı lehine yorumun bir gereğidir. Dolayısıyla örneğin Covid-19 Pandemi döneminde Sağlık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında çalışan kamu görevlileri hakkında emeklilik işlemi tesis edilmesini yasaklayan Genelge¹⁶, bu yönüyle hukuka aykırılık taşımaktadır.

Ayrıca ifade edilmelidir ki emekliye sevk onayı için azami süre öngören kanun hükümleri, sigortalının temel hak ve özgürlüklerine ölçüsüz müdahale oluşturacak uzunlukta olmamalı ve makul bir süreyi aşmamalıdır. 673 sayılı KHK m. 6'da, bu yönde bir istisnai düzenleme yer almaktaydı. İlgili madde; "20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ilan edilen olağanüstü halin yürürlüğe girdiği 21/7/2016 tarihinden geçerli olmak üzere, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında emekliye sevk onayı için öngörülen bir aylık süre olağanüstü hal süresince uygulanmaz." şeklindeydi. Dikkat edilirse hükümde, emekliye sevk onayı için azami bir süre öngörülmemiştir. Bununla beraber bir kararında hükmü yorumlayan Kamu Denetçiliği Kurumu, "...emekliye sevk onayı verilmesi işlemine ilişkin bir aylık sürenin kaldırılmasıyla idarelere olağanüstü hal süresince bu süreyle bağlı kalmama imkanı getirilmiş olduğu anlaşılacakla birlikte, hukuk devletinin gereği olarak idarelerin, anılan KHK ile süre kıstı kaldırılmış olsa da, makul bir sürede gerekli işlemleri tamamlayarak yasanın öngördüğü işlemleri yerine getirmesi ve sevk onayını makul sürede göndermesi beklenmektedir." şeklinde doğru değerlendirmelerde bulunmuştur¹⁷.

¹⁶ T.C. Sağlık Bakanlığı Yönetim Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 60438742-929 Sayılı Personel İşlemleri Genelgesi'nin 2. maddesi şu şekildeydi; "5434 sayılı Kanunun 40 ncı maddesine göre yaş haddinden emekli olacaklar ile 5510 sayılı Kanuna göre, malulen emekli olacakların ayrıışları yapılacak olup bu kapsam dışındakilere yönelik olarak emeklilik işlemi tesis edilmeyecektir."

¹⁷ **TBMM Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsmanlık)**, 15.12.2017, B. 2017/11195, p. 16.2, <https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Download?url=20170905\51305\Yayin\Karar-2017-11195.pdf&tarih=2017-12-15T00:00:00.0000000>.

Süreyile ilgili olarak maddenin son cümlesinde, özelleştirilen kuruluşlarda çalışanlar açısından bir düzenleme getirilmektedir. Bu sigortalıların emekliye ayrılmalarında emekliye sevk onayı aranmadığı gibi bu kişilerin kurumları ile ilişkileri her durumda istek tarihinden itibaren bir aylık süre sonunda kesilir¹⁸.

¹⁸ **Aslanköylü**, s. 1556.